

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

www.lpkts.lt

Trisdešimt ketvirtieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d. 2022 m. balandžio 22 d. Nr. 16 (1470)

Gimęs tolimajame Tomske

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos valdybos pirmininkas Vladas Sungaila – vienas iš aštuoniolikos tūkstančių lietuvių, gimusių tremtyje. Gimimo vieta – tolimoji vakarų Sibiro Tomsko srities Timiriazevskio gyvenvietė, esanti už 20 km nuo Tomsko. Jo tėveliai Domijonas ir Stefanija su gausiomis šeimomis čia pateko būdami dar paaugliais. Nuo pirmųjų tremties dienų sunkiai dirbo miško ruošos darbus, tėvelių skausmui, pradžioje augo kęsdami šaltį ir nepriteklius.

Stefanija Varnagyte ir Domijonas Sungaila sukūrė šeimą 1957 m. pradžioje. Sibire augino tris vaikus: Vladą (g. 1957 m. lapkričio 26 d.), Vandą (g. 1959 m.) ir Algirdą (g. 1961 m.). Jau 1968 m. Lietuvoje gimė ketvirtasis vaikas – dukrelė Daiva.

Sibire tėveliai vaikams pasakodavo apie jų gimtąją šalį, pavašarais žydinčius sodus, gelėmis nusėtus laukus, miškų, upelių ir senųjų sodybų grožį. Kalbėjo apie soduose augančias obelis, kriaušes, kurios rudeniop linkdavo nuo vaisių. Žinoma, vaikams, matant tik laukymes, miškus, kalnus ir bekraštę taigą, sunku buvo tuo patikėti...

Sungailų šeimos tremtyje. Pirmoje eilėje: Ramutė (g. 1935 m.), Stefa (g. 1922 m.), virš jų motina Zofija (g. 1887 m.). Viršuje Zofija Sungailaitė-Gečienė (g. 1921 m.), Jonas Sungaila (g. 1929 m.), Juozo žmona Morta Dapkutė-Sungailienė (g. 1931 m.), Juozas Sungaila, (g. 1928 m.), Aurelija Sungailaitė (g. 1930 m.) ir Domijonas Sungaila (g. 1933 m.). 1956 m.

Kalėdoms iš savųjų Lietuvoje jie gaudavo siuntinėlių su dovanėlėmis, būdavo įdėta ir obuolių. Taip, laukdavo švenčių, tada mama padalydavo juos trims savo vaikams, vis primindama apie tėvų sodą, kur tokie obuoliai augo ir galėjo sočiai jų prisivalgyti. Motina didžiudavosi, kad jos

gimtas Aukšttagirės kaimas netoli Laukuvos neišpasakytai gražus, apsuptas miškų, šalia stūksojo aukštas kalnas, nuo kurio žiemomis jie galėdavo nusileisti rogutėmis. Tėveliai daug dirbo savo ūkyje, tad gyveno pasiturinčiai.

(keliami į 5 psl.)

Kelionė į Žemaitiją

Vlada POVILIŪNIENĖ

Balandžio mėnesio pradžioje Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Panevėžio filialo nariai susiruošė į kelionę. Maršrutas ilgas: Panevėžys–Raseiniai–Kryžkalnis–Minaičiai–Panevėžys. Kelionę organizavo ir jai vadovavo LPKTS valdybos narys Saulius Černa. Daugelis į šias vietas važiuavo pirmą kartą. Vyriausiajai keliauninkei – 91 metai.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Panevėžio filialo nariai

Važiuojam. Kelias geras. Nuotaika taip pat. Už autobuso langų švysteli pravažiuojamų miestelių bažnyčių bokštai, Žemaitijos kalvos, pamirkėse sustojusios gervės. Viskas taip sava ir miela. Juk važiuojame per laisvą ir taikią Lietuvą. Kiekvieno širdis sudreba nuo minties: „O jeigu karas“.

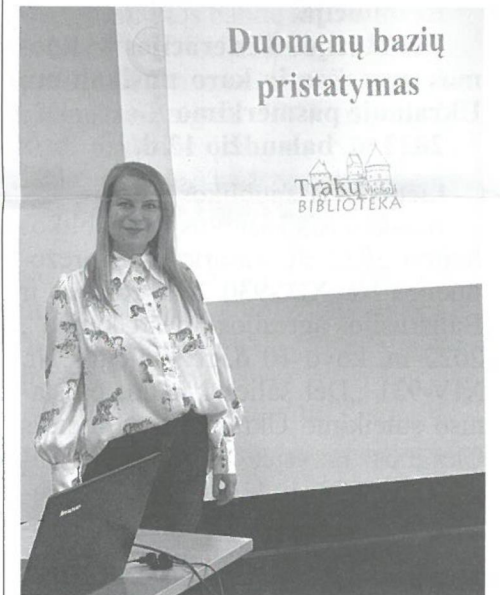
Pagaliau Raseiniai. Mus pasitinka meras Andrius Bautronis. Susėdame savivaldybės posėdžių salėje, klausomės miesto istorijos. Raseiniai – pirmoji Žemaitijos sostinė. Karo metais Raseiniai buvo sulyginti su žeme. Liko nesugriauta bažnyčia, dominikonų vienuolynas ir Vinco Grybo Lietuvos nepriklausomybės paminklas „Žemaitis“, ant kurio užrašyta „Amžiais budėjau ir vėl nepriklausomybę laimėjau“.

(keliami į 4 psl.)

Duomenų bazės – informacijos lobynas

Akvilė NARBUTIENĖ

Praėjusią savaitę į Trakų viešąją biblioteką rinkosi su prenumeruojamomis elektroninėmis duomenų bazėmis panorę susipažinti trakiečiai. Duomenų bazes prenumeruoja dauguma Lietuvos viešųjų bibliotekų, tad jų prieinamumas yra gana didelis. Susirinkusiesiems pristatyta duomenų bazėse teikiama informacija ir jų naudojimosi galimybės. Renginys buvo skirtas akcijai „Skaitmeninė savaitė 2022“.

Trakų viešosios bibliotekos vyr. bibliografė Akvilė Narbutienė

Pirmiausia buvo atsakyta į klausimą, kas yra duomenų bazės ir kokio pobūdžio informacijos jose galima rasti. Trumpai apžvelgta bibliotekos internetinė svetainė www.trakubiblioteka.lt, papasakota, kur galima rasti duomenų bazių skiltį, kaip prisijungti. Šiuo metu Trakų viešoji biblioteka prenumeruoja ir savo lankytojams siūlo naudotis penkiomis duomenų bazėmis.

Pristatyta didžiausia Baltijos šalių naujienų agentūros „BNS“ („Baltic News Service“) duomenų bazė, kuri teikia svarbiausias politikos, verslo, kultūros ir kitų sričių naujienas iš Lietuvos, Baltijos šalių ir pasaulio. Trumpai ir informatyviai pateikiamos svarbiausios aktualijos, o straipsniai atsinaujina kas dvi minutes. Taigi bibliotekos lankytojai turi galimybę vieni pirmųjų sužinoti karščiausius įvykius iš viso pasaulio, jaukiai įsitaisę kompiuterinėje skaitykloje. Šioje erdvėje vartotojams skirti dešimt kompiuterių, prie kiekvieno jų pridėtos ausinės patogiam naudojimuisi.

(keliami į 4 psl.)

Sveikiname

Garbingo jubiliejaus proga sveikiname balandžio mėnesį gimusius filialo narius:

**Albiną VALIUKĄ – 95-ojo,
Stasę GUŽAITĘ-MINKEVIČIENĘ – 70-ojo,
Verutę SAKALAUSKAITĘ-BULKIENĘ ir
Vidą MAKUTĖNAITĘ-PAUKŠTIENĘ – 65-ojo,**

linkėdami pačių gražiausių dienų, stiprios sveikatos, artimųjų šilumos ir Švč. Mergelės Marijos globos.

LPKTS Rokiškio filialas

Kelionė į Žemaitiją

(atkelta iš 1 psl.)

Sovietmečiu „Žemaitis“ išliko dėl gyventojų išmintingumo ir sugebėjimo greitai orientuotis. Reikiamu momentu jie pasakė, kad tai paminklas Leninui, todėl rusų kareiviai jo nenugriovė. Dabar Raseiniai gražus, švarus miestas. Jame gyvena apie 10 tūkst. gyventojų. Atsisveikindami

nam labai svarbu, kad jo artimieji nebūtų užmiršti.

Važiuojame į Minaičius. Minaičiuose nėra etatinio darbuotojo. Bunkerį mums parodė ir istoriją pasakojo kultūros centro darbuotoja, telefonu iškviesta iš namų. Čia lankytojų nėra gausu. Laikyti nuolatinį darbuotoją labai brangu. Vėl keliamo

LPKTS Panevėžio filialo nariai Kryžkalnyje

mes dovanojome Nijolės Gaškaitės knygą „Pasipriešinimo istorija 1944–1953 m.“ ir Antano Šapokos „Lietuvos istorija“. Patys irgi gavome dovanų – albumą „Raseinių kraštas“.

Važiuojame vėl. Iš toli mus pasitinka saulės nušviesta Kryžkalnio koplytėlė ir amžinas kovos simbolis – kalavijas. Iškėlę trispalvę, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio ir LPKTS vėliavas kopiname į kalną. Monumento plokštelėse visi ieško savo artimųjų, giminių, pažįstamų pavardžių. Nerasusieji eina prie Sauliaus, kuris internete randa pavardę, nurodo kurioje eilėje, kokiame aukštyje yra ieškoma pavardė. Radasieji ilgai tyli, gal meldžiasi, vis nubraukdami ašarą nuo skruosto. Kiekvie-

vėliavas, žengiame prie paminklo. Tuo metu atvažiuoja keletas jaunų žmonių. Jiems pasisekė – išgirdo pasakojimą apie bunkerio istoriją. Jame 1949 m. vasario 16 d. pasirašyta Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Deklaracija. Kad būtų mažiau kratų, partizanų vadai šeiminkams pasiūlė ant sienos pasikabinti Stalino portretą. Šie taip ir padarė. Atvykę sribai ar NKVD tik įėję mato kabantį portretą. Ir iškart aišku – „svoji“. Šeiminkų niekas neįskundė, liko neišvežti į Sibirą.

Vėl susukame vėliavas ir leidžiamės į kelią. Autobusas veža Panevėžio link. Praturtėję žiniomis, veikiami jaudulio, kiekvienas dėkojame Sauliui už šią nuostabią kelionę.

Sveikiname

Garbingo 80-ojo Jubiliejaus proga sveikiname LPKTS Telšių filialo vėliavnešį ir valdybos narį **Vincą DANUPĄ**:

*Bėga laikas žirgo šuoliais –
Vis greičiau ir vis greičiau.
Per žvaigždes arba per molį,
Kaip paskirta iš aukščiau.
Juk tas laikas – Jūsų laikas,
Nors ir teka kaip vanduo,
Bet vis tiek kas dienų reikia
Džiaugtis juo ir eit su juo.*

LPKTS Telšių filialas

Garbingo 70-ojo jubiliejaus proga sveikiname LPKTS Jurbarko filialo valdybos narę, buvusią tremtinę **Eliutę BUČINSKIENĘ** ir linkime energijos, sveikatos ir šypsenos veide plačios. Tegul Tau skiriamus ILGIAUSIŲ METŲ dar šimtą kartų pakartos! Telydi Švč. Mergelės Marijos globa ir Aukščiausiojo palaima.

LPKTS Jurbarko filialas

Duomenų bazės – informacijos lobynas

(atkelta iš 1 psl.)

„EBSCO Publishing“ duomenų bazėje pateikti viso teksto moksliniai straipsniai socialinių, humanitarinių, medicinos, technikos mokslo sričių temomis anglų ir kitomis kalbomis. Tai nepakeičiamas informacijos šaltinis, ieškantiems profesionalios literatūros moksliniams darbams, referatams rašyti. Be to, dalį straipsnių galima klausyti įgarsintus, taip klausantis profesionalaus anglų ar kitos pasirinktos kalbos tarimo patobulinti ir savo tartį. Ši funkcija aktuali ir prasčiau regintiems.

Papasakota apie teisinės informacijos paieškos sistemą „Infolex“, kurioje pateikiami Lietuvos Respublikos teisės aktai ir teismų praktika. Dalyviai išgirdo, kaip dominančius

Daugiausiai susidomėjimo sulaukė „NAXOS Music Library“ duomenų bazė. Tai išsami klasikinės ir pasaulio muzikos internetinė duomenų bazė, kurią sudaro džiazas, roko, populiarioji, operos ir kitų muzikos žanrų kūriniai, žinomų pasaulio garso įrašų studijų aukštos kokybės muzikos įrašai. Galima išgirsti kūrinių, skambėjusių kino filmuose. Čia taip pat galima rasti informacijos apie muzikos mokslą: žanrų istoriją, atlikėjų ir kompozitorių biografijas, muzikos terminų žodyną, kūrinių analizės ir kitą muzikos profesionalams bei mėgėjams naudingą informaciją. Aiškinomės, jog paiešką galima atlikti pagal kompozitorius, kūrinių ar albumų pavadinimus, muzikinius žanrus, epochas. Daly-

teisės aktus ar įstatymus peržiūrėti ir atsisiųsti, sužinojo, kad duomenų bazėje pateikiami tik galiojantys įstatymai, o prisijungus, visada galima patikrinti, ar nėra pakeitimų ar papildymų.

Apžvelgta „Delfi+“ platforma, kurioje galima skaityti profesionalių publicistų, gabių naujokų ir solidžių užsienio leidinių turinį lietuvių kalba bei mėgautis niekur kitur nepublikuotais straipsniais. Vizualiai patraukli ir itin iliustruota platforma siūlo skaitytojams ir kokybišką turinį.

viai klausėsi pripažintų kompozitorių kūrinių: F. Šopeno „Noktiurno“, L. van Bethoveno „Mėnesienos sonatos“, M. K. Čiurlionio „Jūros“ ir kitų kūrinių. Taip pat mėgavosi gamtos garsais: paukščių giesmėmis, vėjo gaudesiu, jūros bangų mūša.

Dalyvių susidomėjimo kupini veidai ir mąšios akys išdavė pristatymo naudą. Jie gavo žinių bei praktinių įgūdžių, kuriuos gebės pritaikyti savarankiškai. Taip pat suprato, jog duomenų bazės – informacijos lobynas, kurį atradus, norisi pažinti.